

MI MLADI BORCI

STANOVSKI TEDNIK ZA SLOVENSKO DIJAŠTVO. — IZHAJA VSAK PETEK. — LETNA NAROČNINA: DIJAŠKA 16 DIN, NEDIJAŠKA 30 DIN, PODPORNICA VEČ KOT 30 DIN. POSAMEZNA ŠTEVILKA 75 PAR — UREDNIŠTVO IN UPRAVA V LJUBLJANI V STRELIŠKI ULICI 12/II. — ČEKOVNI RAC. ŠT. 16.078.

LETO III.

LJUBLJANA, PETEK, 27. JANUARJA 1939.

ŠTEV. 20.

KAM PLOVEMO?

V tako razrvanih in negotovih časih si to vprašanje upravičeno ponovno stavljamo tudi dijaki. In najti moramo zadovoljiv odgovor. Sicer se zavedamo, da je bodočnost znana samo Bogu, vendar tudi mi lahko malo poskušamo odgrniti zastor, ki nas loči od nje.

Oglejmo si, kaj je za našo dobo najbolj značilno, ker v tem ravno tiči skrivnost bodočnosti.

Pravijo, da je naša doba materialistična. Dokazov za to ne manjka: povsod se opaža vesplošno poželenje po materialnem uživanju.

Ali je še kaka rešitev iz pogube, v katero materializem tira ves svet? Najboljši poznavalci današnjih razmer trdijo, da je, in kažejo na dejstvo, da se vsi tisti, ki veljajo danes za vzornike, odlikujejo v heroizmu in disciplini. Tudi naša lastna izkušnja potrjuje, da se v našem rodu javlja močan klic po močnatosti in junaštvu. Poglejmo si samo boje, ki se bijejo za različne ideje. Seveda takih ljudi ni na kupe. A to so ljudje, v katerih se s prav posebno jasnostjo zrcali velika požrtvovalnost za ideje.

Današnji čas je — tako razglablja znani Francoz — lačen ideje, ki je vredna vseh žrtev. Volja, ki ne ve, kaj naj ustvarja, se rada sprevrže v razočaranje in obup. Tedaj zavladava v človeku tema, v katero se naseli hudič. Saj Bog je luč

in veselje, kjer pa luč ugasne, kjer nastopi mrak, tam se kmalu pojavijo pošasti in zli duhovi. V takem položaju si tudi ljudje, ki imajo najboljšo voljo, ne znajo več pomagati. Že od svojih staršev morda niso prejeli nobene prave verske dediščine. Končno so vero izgubili zaradi brezverskih tovarišev, ki so se ujeli v mreže marksizma ali novega poganstva. Kako naj si ti ljudje pomagajo, če jim nihče, ki za pravo pot vé, ne pride na pomoč?

Tu je velika naloga katoliške mladine. Katoliška mladina ima tu priliko, podariti drugim nekaj od tistega, kar je po božji milosti sama prejela v dar. Kako žalostno bi bilo, če se ti, ki vedo za pravo idejo, zanjo ne bi zavzeli z enakim, da, z večjim heroizmom kot ga kažejo borci za slabe ideje!

Današnji svet je vsak čas v nevarnosti, da začne svoje dragocene sile brezmiselno uničevati v blaznih bratomornih vojskah, mesto da bi jih združil v plemenitem in stvarnem delu za slavo božjo in blagor človeštva. Da se bo to zgodilo, v to je treba zagnati vse sile. A pota ne ve nihče drugi kot samo katoliška Cerkev.

Za rešitev iz velikih modernih stisk je potrebno, da se svet prekvasi z nauki Cerkve.

Velike naloge čakajo novi katoliški rod, prerojen v duhu Kristusovem.

Organizacija je pogoj življenja.

Pij XI.

Organizacija je neizogibna.

Pij XI.

Kmalu bosta minili dve leti, odkar je prvič dokazoval prof. Kocbek v »Domu in svetu«, da moramo katoličani veliko bolj obsojati belo Španijo kakor rdečo. Že takrat je bilo dovolj dokazov za to, da tako govorjenje ni v skladu s pravim katoliškim prepričanjem in čutenjem in da služi samo temnim načrtom rdeče internacionale.

Vatikansko glasilo »Osservatore Romano« je s svojim pisanjem ves čas dosledno in neprikrito kazalo, da so simpatije katoličanov na strani nacionalne Španije.

To smer je zavzemal tudi ves ostali svetovni katoliški tisk, izjemo je delal samo en del francoskih listov. Za francoska glasila raznih modernih gibanj, ki hodijo več kot ob robu katoliškega nauka, se nihče ne čudi, če imajo tudi v španskem vprašanju svoje posebno stališče, ki se s papeževim ne strinja.

ČUDNO PISANJE FRANCO-SKEGA LISTA

Začudenje pa je vzbujalo zadržanje velikega francoskega dnevnika »La Croix«, ki je drugače katoliški, toda prinašal je enkrat članke za nacionalno, drugič pa za boljševisko Španijo. Zdelo se je, da »La Croix« hoče deliti simpatije več ali manj enakomerno na desno in levo.

OSSERVATORE ROMANO JE SPREGOVORIL.

Ker bi stališče tega velikega, uglednega in sicer izvrstnega katoliškega dnevnika utegnilo mnoge katoličane motiti, je spregovoril o tej zadevi »Osservatore Romano« z dne 16.—17. januarja 1939. Značilno je, da obravnava »Osservatore Romano« to vprašanje v velikem članku na prvi strani. Članek ima naslov »I cattolici e la guerra di Spagna« (»Katoličani in španska vojna«).

PROF. MENDIZABAL BEGA KATOLIČANE.

Najprej beremo, da je pariška »La Croix« prinesla ob koncu lanskega leta dve predavanji, ki jih je imel v Franciji Alfred Men-

dizabal, bivši profesor prava na univerzi v Oviedu (v severni Španiji).

»La Croix« je obe predavanji objavila, ne da bi kakor koli izjavila, da se z vsebino ne strinja. Profesor Mendizabal je namreč napravil ob koncu predavanj tele zaključke, ki jih je objavila tudi »La Croix«.

MENDIZABALOVE TRDITVE

Glede na špansko tragedijo je katoličanom kot katoličanom svobodno, da dajo prednost in izrazijo svoje simpatije eni ali drugi strani. Prav tako morejo pokazati, da se ne skladajo s stališčem, ki ga zastopata vojskujoči se stranki, in posebej tudi ne z metodami, s katerimi svoje stališče uveljavljajo. Čut pravičnosti in dolžnost krščanske ljubezni vodita kristjane do tehle zaključkov:

1. Informirati se je treba pri virih, ki jih ni skalila strankarska strast, in potem po teh informacijah prisoditi zadevno odgovornost na obe strani.

2. Za svobodo Cerkve se je treba potezati povsod, tako proti njenim preganjalcem kakor tudi proti tistim, ki si Cerkev skušajo zaslužiti in vleči iz nje dobiček v zameno za varstvo, ki je zelo nevarno in odmerjeno le po koristih, ki jih ima od Cerkve.

3. Brez dvoma je treba delati za mir med vojskujočima se strankama in jih privedi do bratske sprave, iz katere naj bo izključen vsak srd in vsi maščevalni naklepi. Pri katoličanih mora moč duhovnih sil premagati moč materialnega in moralnega razkroja.

4. Dokler vojna traja, čakajo katoličane še druge naloge, ne da bi se pa s tem odpovedali trudu za ustvaritev vojne. Stiska in skrajna lakota, zaradi katere trpe milijoni človeških bitij in pred vsem nedolžnih bitij, žrtev vojne in revolucije, dajejo priliko za udeleževanje elementarnega dela krščanske ljubezni: priskočiti na pomoč nebojujočim se, ki trpe lakoto. Če so nekatoličani vsega sveta nastopili, da pomagajo v tej stiski, potem je dolžnost katoličanov, da se ne izključujejo od dela, ki je bistveno krščansko. Katoličani morajo pokazati svojo krščansko ljubezen

do otrok in žensk, ki jih morejo še rešiti strašne smrti.«

PODOBNOŠTI PRI NAS

Prinesli smo ta dolgi dobesedni prevod zaključkov in svetov prof. Mendizabala, ker so zelo podobni zaključkom prof. Kocbeka v »Premišljevanju o Španiji«, dasi so milejši in dostojnejši.

Zaključkom, kot jih je napravil prof. Mendizabal, tudi popolnoma odgovarja pisanje slovenskega krščanskega socialističnega glasila »Delavske pravice«, ki ob vseh mogočih prilikah prepisuje iz francoskih listov izjave, če so pisane v duhu prof. Mendizabala in drugih takih prijateljev rdeče Španije.

Zato bo prav, če vsi ti dobro premislijo naslednji odgovor vatikanskega glasila in se po njem ravnajo.

KAJ PRAVI »OSSERVATORE ROMANO«

»Osservatore Romano« pravi o besedah prof. Mendizabala, da »so vse besede pretehtane in da skrivajo v sebi težko tezo in vključujejo v sebi tako nezdržljive trditve, da ne bodo vsi znali ločiti v njih čisto zlato modrosti in krščanske ljubezni od tistega, kar je le ponaredek, to je od tega, kar je neresnično in krivično.«

»Ni dvoma«, izvajajo dalje »Osservatore Romano«, »da moramo iskati točnih in neizmišljenih informacij; da se mora Cerkev braniti pred odkritimi sovražniki in pred hinavskimi prijatelji; da moramo želeti čimprej konca španske vojne, ki je tako morilna in je taka nevarnost za vso Evropo; da moramo z grozo misliti na tolike nedolžne žrtve, ki so obsojene na lakoto in smrt in da jim moramo dati občutiti dejavnost naše ljubezni. Treba je biti samo človek, da vse to čutimo in iz vseh svojih sil tudi hočemo.«

»Vsak je odgovoren pred Bogom in pred ljudmi za krivice in zločine, pa naj jih je storil kakor koli in kjer koli. Ne bomo mi tisti, ki bi hoteli potvarjati zgodovino in zavijati dejstva zato, da bi dali prav tistemu, ki nima prav: mora nam biti žal, če bi se kaka oseba ali kako gibanje omadeževalo z nevrednimi načini, toda katoličan ne laže ne za bele ne za rdeče.«

soja simpatije za rdečo Španijo.

LAŽNIVA PRETIRANOST FILOKOMUNISTOV

»Ko smo povedali to,« pravi dobesedno »Osservatore Romano«, »vprašamo profesorja Mendizabala in tiste, ki so pritrdili njegovim zaključkom, s kakšno ljubeznijo do resnice in pravice in s kakšnim čutom odgovornosti morejo staviti v isto vrsto gibanje rdečih in špansko nacionalno gibanje in kako je mogoče katoličanom prepuščati na prosto, prednost in simpatije' tako rdečim kakor nacionalistom!«

Nato navaja »Osservatore Romano« iz nagovora sv. očeta španskim beguncem besede o strašnih grozodejstvih in preganjanju v Španiji, da »ti žalostni dogodki v Španiji govore in napovedujejo, kako skrajno so ogroženi sami temelji vsakega reda, vsake civilizacije in vsake kulture.« Prav tako pastirsko pismo španskih škofov spričuje komunistična grozodejstva v Španiji.

PRIČEVANJE ŠPANSKIH ŠKOFOV

»Je neko skupno pismo španskih škofov, na katero so se odzvali škofje celega sveta in ki po pričevanju dobro poučenih in nepristranskih oseb na »umerjen« način opisuje grozote komunizma.«

»Odpuščenje kesanju, vedno, ker treba je dobro in hudem premagati; toda zločin nekaznovan, tega ne. Svoboda za poštene je dolžnost; toda svoboda morilcev je zločin!«

Družba ima dolžnost, da najde način, ki onemogoči delo lopova, ki preži na življenje bližnjega na razpotju ali na mednarodnem polju.

In spričo vsega tega si upa katoliški Španec, bivši profesor filozofije in prava, izjaviti v tako katoliški deželi, kot je Francija, da je katoličanom na prosto dano, da izražajo svoje simpatije in dajejo prednost tej strani (namreč rdečim). To se vendar pravi tajiti razliko med dobrim in hudim! Zahtevati, »da naj katoličani nasprotujejo glasu dejstev, glasu svojih škofov zato, da bodo sledili prečudovitim predlogom prof. Mendizabala.«

DNEVNIKU »LA CROIX«

»Je mučno, če dnevnik, kot je »La Croix«, ki nosi ime in pra-

por resnice in pravice v najvišjem pomenu besede — Križ — četa dnevnik v stvari, ki vključuje vprašanja morala in cerkvene discipline, objavi — čeprav samo zaradi nepazljivosti — take zaključke brez besede pridržka, ki bi čitatelje obvarovala pred dvumjem in zmoti.«

»Metode obeh vojskujočih se strank so si tako nasprotni s krščanskega stališča, da bi jih bilo sramotno (indegno) zamešavati ali primerjati.«

»Osservatore Romano« končuje odločno:

»Te pridige katoličanom, ki hočejo zvrniti nanje vse pregrehe preganjalcev Cerkev, so metoda, s katero je treba končati in jo zavrtniti nazaj v tiste kovačnice, odkoder je prišla.«

KDO JE NAPISAL TA OPOMIN.

Pisec uvodnika se je podpisal z M. C., kar odgovarja imenu Mariano Cordovani, ki je že večkrat z velikim uspehom nastopil v »Osserv. Romano« proti zablodam nekaterih francoskih listov in pisateljev glede komunizma.

Znan je njegov članek proti La Vie Intellectuelle, ki je v nekem članku pisala o zgodovinski krivdi krščanstva, dalje njegov uvodnik v »Osservatore Romano« z dne 2.—3. jan. 1939. o Bernanosovi knjigi »Les grands cimetières sous la lune«, čigar teorije o krivdi Cerkev ostro zavrača.

IN »DELAVSKA PRAVICA«? IN »DEJANJE«?

Iz uvodnika v »Osservatore Romano« je jasno razvidno, da je stališče, kakršnega zavzemata pri nas »Delavska pravica« in njena podružnica za inteligente, »Dejanje«, vzrešeno in na dovolj jasen in nedvoumen način odklonjeno.

Pisanje vatikanskega dnevnika »Osservatore Romano« tudi kaže, da borba za čisto katoliško sodbo v španskem vprašanju ni znamenje ozkosti in omejenosti, ampak zelo potrebno delo, ki ni premalenkostno ne za vatikansko glasilo, ne papeževga hišnega teologa Cordovanija. Po teh člankih in po drugih izjavah sodeč je Vatikanu mnogo na tem, da se ohrani v vprašanju o komunizmu med katoličani popolna jasnost teoretično in praktično, brez vsakih primesi bodisi z desne, bodisi z leve.

»LA CROIX« OPOMIN PLEMENTO SPREJME.

Zelo lepo je pa, kako je dnevnik »La Croix« sprejel ta opomin, ki mu ga je dal »Osservatore Romano«. »La Croix« nič ne olepšuje in se ne izgovarja, da ga opomin v »Osservatore Romano« ne veže, da se papež glede njega ni posebej nič izjavil, se ne sklicuje na škofo od Bog ve kje, ne išče priče za svoje stališče ne v Španiji ne v Franciji ne drugje v svetu. Ampak čim je dobil prevod članka od svojega rimskega dopisnika, ga je objavil dne 20. jan. 1939. in dodal uvod, v katerem izjavlja svojo popolno poslušnost Vatikanu.

»La Croix« ima samo eno vodilno načelo, katerega se nismo nikdar sramovali kljub temu, da smo bili zaradi tega pogostokrat napadeni. Nasprotno, na to svoje vodilno načelo smo zelo ponosni, ker vidimo svojo glavo v tem, da ubogamo. To vodilno načelo je poslušnost Cerкви in vdanost papežu.«

»La Croix« nato navaja primere, kako se je vedno podredila sodbi Cerkev in izjavlja, da je zanjo jasno, in da je že mnogokrat podarila, da komunisti in anarhisti strašno preganjajo Cerkev, nacionalisti pa prinašajo katoličanom svobodo.

Kar pa zadeva uvodnik v »Osservatore Romano«, ga »La Croix« brez pridržka sprejme z lepim zaključkom:

»V resnici pristanemo s srcem in dušo na vsa navodila in smernice, ki prihajajo iz Rima. Naša ljubezen do svetega očeta ostane velika navduševalka našega življenja in našega peresa.«

Ta uvod k prevodu rimskega članka je podpisan z začetnicama L. M., kar so začetnice glavnega urednika in velikega katoliškega časnikarja Leona Merklena.

»Delavska pravica« in »Dejanje« pa naj ne pričakujeta, da jima bo »Osservatore Romano« imenoma posvetil uvodnik. »Osservatore Romano« je dal smernice, ki veljajo tudi za oba naša lista, »La Croix« pa je pokazal zgled, kako se take smernice razumejo in sprejmejo.

Želimo, da bi »Delavska pravica« in »Dejanje« tiste, ki sta jih posnemala v zmoti, posnemala tudi v sinovski poslušnosti.

Francis Finn:

Tom Playfair

»Oh, pojdi z menoj, Quip!« milo prosi Green.

»Pojdi, če hočeš, saj te ne rabimo!« je trdo odgovoril Harry.

»Saj si že toliko star, da sam najdeš pot.«

»Nočem sam iti.«

»Dobro, pa ostani!«

»Hej!« zakliče nekdo. »Tu so vsaj pametni ljudje. To je najbolj varno mesto na svetu.«

Iz gozda je prišel John Donnel ves zasopjen ter se ustavil blizu Greena.

»Že smo mislili zbežati v zavod. Ti si nam pa spet vili poguma.«

»Sreča, da smo na polju. V gozdu biti je nevarno. Strela udarja in lomí drevesa. Ne bi rad ničesar tvegala.«

Medtem je nevihta podvojila svoje sile.

»Mokri bomo do kože,« pravi Tom. »Moj Bog, Alec je omedlel!«

Alec je naslonil glavo na Tomove prsi in padel v nezavest.

»Daj ga meni!« vpije Donnel. Treba je bilo kričati na vso moč, da je prevpil nevihto. John je nalahno položil Aleca na mokro zemljo ter mu odpel ovratnik.

»Hopla, Green, kaj pa je tebi?« de Tom, ki so ga neobičajne Greenove kretnje presenetile.

»Jaz bom bežal.«

Donnel je dvignil glavo.

»Hočeš torej poginiti?«

V tem je sinil blisk, ki mu je sledila strela. Z živalskim vpitjem se je Green pognal proti gozdu.

»Drži ga, Tom, drži ga!« vpije za njim Donnel. »Glavo je izgubil!«

Čprav precej zadaj, se je Donnel pognal za Greenom. Tom je tekel, še preden mu je Donnel kaj povedal. Pritiskal je čisto blizu Greena.

Strah daje peruti, pravijo, kadar ne vzame človeku razsodnosti. Green je večkrat zakrillil z rokami ter skoraj padel. Tom je upal, da ga bo dohitel še pred gozdom. Pogled na nevarno zavetje pa je vrnil Greenu njegovo običajno hitrost in Tom je zaostal.

K sreči pa se je Green spotaknil ter padel v vsej svoji dolžini. V trenutku, ko se je dvigal, je pritekel Tom, ki je bil le nekaj metrov zadaj, ter padel z vso svojo težo nanj. Oba sta se prekotatila v mokro travo.

Še sta se kotalila po tleh, ko na kratko in suho udari ter zaprasketa na način, kakor če bi kdo trgala platno. Istočasno se sliši hreščanje lomečih se vej in dvajset korakov pred njima zagrmí po tleh orjaško drevo. Ena izmed vej je Toma nalahno oplazila. Tom se je dvignil, oslepljen, zmeden. Green je pokleknil, se tresel od strahu ter se trkal na prsi.

»Rešite me!« je vpil. »Zvečer se hočem spovedati.«

»Dvigni se torej in pojdi nazaj!« mu zakriči Donnel, ga prime za vrat ter ga zavleče na prejšnje mesto.

»Če se ganeš z mesta, boš težko še kdaj hodil k spovedi.«

Ustavili so se sredi jase, dokler se ni vihar izgubil nekje v daljavi, dokler se niso oblaki pretrgali in se je nad njimi odprlo modro nebo, ali na kratko, dokler ni nevihta izginila z isto naglico kakor je prišla.

»Vse je končano in brez nezgode!« pravi Donnel. »Zdaj nam ne ostane nič drugega kakor na vso moč pohiteti ter se čim prej preobleči, drugače bo joj. No, kako je, Green?«

»Nevihta se vrne, oblaki so se ustavili.«

»Mi bomo takrat že doma. Ampak Donnel, prava sreča, da smo dobili tebe. Mi bi drugače glavo izgubili. Na kak način si pa prišel k nam?«

»S Keenanom sva iskala martinčkov, pa sva se zgubila. Zdaj pa, fantje, z vso brzino. Alec, bo šlo?«

»Da,« odgovori revček, ki se je med tem zavedel; »toda teči ne bom mogel.«

»Daj mi roko!«

»Meni pa še ono!« pravi Tom, ki je bil miren, kakor bi se nič ne bilo zgodilo.

Nekaj časa za tem so se dečki že preoblekli. Ko je Green šel iz spalnice, reče Tomu:

»Če ti ne bi skočil name in me prevrnil, bi bil jaz zdaj mrtev.«

»Tudi meni se zdi!« pravi Tom in si popravlja kravato. »Če jaz ne bi padel nate, bi bil tudi jaz mrtev. Odkrito ti priznam, da me je bilo strah. Ti seveda se ničesar ne bojiš.« Tu mu Tom nekoliko nagajivo pomežikne z očesom.

»Popolnoma sem izgubil glavo. Ko sem rekel, da me ni ničesar strah, sem se samo širokoustil.«

»To sam dobro vem.«

»Toda videl boš, da se bom spremenil.« In Green je odšel v kapelo. Tom in Alec sta ostala sama.

(Dalje prihodnjič.)

NIHČE JIH NE MARA.

Berlinski časopis »Angriff« je pred enim letom poslal svojega glavnega urednika na popotovanje okoli sveta. V poročilih se ta sedaj pritožuje, da svet prav nič ne razumeva nacističnih zahtev, kaj šele, da bi jih odobravala. Na koncu pride do zaključka: »Svet je zoper nacizem. Francosko in angleško govoreči svet ne more razumeti ne naše zunanje politike ne naše narodne revolucije. Prav tako nas postrani gleda večina nevtralnih narodov, ki se prištevajo zapadnemu kulturnemu krogu. To sem spoznal na tem celotnem potovanju, to sem sprevidel pri neštevilnih pogovorih s častniki, časnikarji, uradniki, denarniki, učenjaki, učitelji, trgovci, kapitani in pomorščaki.

Vedno znova sem slišal: »Hitler, Goering, Goebbels ne poznajo nobene meje. Vi, Nemci, govorite čisto drugačen jezik in načina, kako s komolci rinete v svet, mi ne poznamo in nam je neprijeten. Mi vam ne moremo zaupati!« Tak odgovor sliši vsak Nemec, ki gre v inozemstvo.«

K tej splošni sodbi in obsodbi kulturnega sveta ni treba nam nič dodajati.

NOVO DIJAŠKO POČITNIŠKO DRUŠTVO »RAZOR«

Vročja želja vseh katoliških dijakov radovljiškega okraja je bila, da bi imeli svoje počitniško društvo. Letos se nam je ta želja izpolnila. Na sv. Štefana dan smo se zbrali v Krekovem domu na Jesenicah na ustanovni občni zbor. Malo nas je bilo po številu, a vsi veselí in pripravljani za počitniško delo. Poročilo pripravljalnega odbora je pokazalo, kako zelo se dijaštvo zanima za »Razor«. Ob branju pravil je bilo precej debate in padel je marsikak dober predlog. Prvi predsednik, bogoslovec Poldo Tone, je prevzel težko nalogo, spravití novo društvo v življenje in v tek.

Namen »Razora« je, navajati članke k sistematičnemu študiju važnih sodobnih vprašanj, gojiti v članih katoliško miselnost in utrjevati narodno zavednost. Društvo se je stavilo na razpolago kot pomožna sila tudi slovenski K. A. To je nova pomoč K. A., ki se nanjo lahko zanese. Zato se veselimo novega društva in mu želimo obilo uspehov.

Odg. urednik: Ciril Kovač (Ljubljana). Izdaja konzorcij (J. Prešeren, Ljubljana). Tiska Misijonska tiskarna, Groblje - Domžale (A. Trontelj).